

مسائل اقرار

«اقرار»؛ یعنی آنکه کسی اعتراف نماید و به صورت جزم و یقین خبر دهد که دیگری بر عهده او حقی دارد یا حق داشتن خود بر عهده دیگری را نفی کند، یا بگوید فلان چیزی که در تصرف اوست مال دیگری است، یا مثلاً فلان شخص فرزند یا برادر اوست، یا اعتراف کند که فلان جنایت را، که قهراً موجب قصاص یا حدّ شرعی است، مرتکب شده است.

(مسئله ۱) اقرار به هر لفظی که صورت پذیرد، گرچه صحیح نباشد و با اشاره رسا باشد، کفایت می‌کند و نافذ است، ولی اگر لفظی را که گفته ظاهر در اقرار نیست و احتمالات دیگر در آن راه دارد اقرار ثابت نمی‌شود.

(مسئله ۲) اقرار کننده باید بالغ و عاقل و دارای قصد و اختیار باشد، بنابراین اقرار کودک، دیوانه، مست، و یا کسی که به وسیله هیپنوتیزم در خواب، بدون قصد و اختیار اقرار کرده و یا کسی که در حال تهدید یا زیر فشار جسمی یا روحی اقرار نموده اعتبار ندارد. ولی اقرار مریض در مرضی که به مرگش منتهی می‌شود اجمالاً نافذ است، پس اگر مورد وثوق باشد همه آن صحیح است و گرنه نسبت به زائد بر ثلث مال نافذ نیست.

(مسئله ۳) اقرار شخص سفیه نسبت به امور مالی اعتبار ندارد، بنابراین اگر سفیه اقرار نماید مبلغی به دیگری بدهکار است یا چیزی که در دست او می‌باشد مال دیگری است، اقرار او نافذ نیست، ولی اقرار سفیه نسبت به امور غیر مالی اعتبار دارد.

(مسئله ۴) اقرار شخص ورشکسته‌ای که توسط حاکم شرع از تصرف در اموالش منع شده حتی نسبت به امور مالی، معتبر و نافذ است، خواه زمان بدهکار شدن خود را پیش از حکم به ورشکستگی ذکر کند یا بعد از آن، ولی اگر پس از حکم به ورشکستگی اقرار به بدهکاری نماید، طلبکار جدید با سایر طلبکاران در اموال او شریک نمی‌شود.

(مسئله ۵) اقرار شخص، فقط بر خودش معتبر است، پس اقرار او بر دیگران و همچنین به نفع خود یا دیگری معتبر نیست.

(مسئله ۶) اقرار یا شهادتی که بر روی کاغذ نوشته شده یا بر روی نوار ضبط شده است و شباهت زیادی به صدا یا خط کسی دارد، در صورتی که احتمال جعلی بودن آن داده شود یا احتمال دهند در شرایط غیر عادی و با فشار و تهدید یا فریب انجام شده است اعتباری ندارد.

(مسئله ۷) پس از تحقق اقرار شرعی، انکار اعتباری ندارد، به عنوان مثال اگر اقرار کند: «فلانی مبلغ بیست هزار تومان از من طلبکار است» و پس از آن انکار نماید، انکار او اثری ندارد، همچنین در این مثال اگر پس از اقرار به بدهکاری، مقداری از آن را انکار نماید باز هم اعتباری ندارد، ولی اگر بعد از اقرار، چیزی بگوید که در واقع توضیح و تفسیر اقرار محسوب شود، باید مجموع گفته‌های او را یک اقرار حساب نمود.

(مسئله ۸) اگر به بدهکاری خود اقرار نماید، ولی بگوید آن را پرداخت کرده‌ام، بدهکاری او ثابت می‌شود، ولی پرداخت آن را باید اثبات نماید.

(مسأله ۹) اقرار باید به چیزی باشد که دارای اثر و حکم شرعی است، مانند اقرار به مال موجود یا بدهکاری یا منفعت یا کار و یا حقی که می‌توان اقرار کننده را ملزم به انجام یا ادای آن نمود و یا اقرار به گناهی که می‌توان او را به مجازات آن محکوم کرد، پس اقرار به بدهکاری مبلغی که بابت قمار و مانند آن است اعتباری ندارد.

(مسأله ۱۰) اقرار به «نسب»، مانند: فرزندی یا برادری و یا خواهری، چنانچه احتمال داده شود که راست می‌گوید و از نظر عرف و شرع صحت آن ممکن باشد، در آنچه بر اوست نافذ است، مانند: وجوب دادن خرجی یا حرمت ازدواج و یا شرکت در ارث، ولی اصل داشتن نسب با دیگری به وسیله اقرار ثابت نمی‌شود، مگر اینکه آن شخص نیز تصدیق نماید، چنانچه اقرار او در حق سایر ورثه نیز نافذ نیست.

(مسأله ۱۱) فرزند بودن به وسیله اقرار با چند شرط پذیرفته می‌شود:

- ۱- احتمال داده شود که اقرار کننده راست می‌گوید.
 - ۲- شخص دیگری مدعی آن نباشد.
 - ۳- نسبت به کودک باشد که در اختیار اوست.
- و در صورت تحقق این شرایط نیازی به تصدیق کودک نیست و انکار او نیز پس از بلوغ مسموع نخواهد بود، ولی ادعای فرزندی شخص بالغ در صورتی پذیرفته می‌شود که او هم تصدیق نماید.